

Beleidsplan 2019 2022

SIR Institute for Pharmacy Practice and Policy

Versie: 4 december 2019

Institute for
Pharmacy Practice
and Policy

Theda Mansholtstraat 5b
2331 JE Leiden
071 576 6157
www.sirstevenshof.nl

Inhoudsopgave

1. Voorwoord
2. Missie en visie
3. Organisatie
4. Omgeving
5. Doelstellingen 2019-2022

1. Voorwoord

Voor u ligt het Beleidsplan 2019-2022 van SIR Institute for Pharmacy Practice and Policy (SIR). Rondom SIR vinden grote ontwikkelingen plaats, zoals de ontwikkeling van academische netwerken van apothekers. Ook de farmaceutische zorg en de farmaceutische sector als geheel veranderen: van geneesmiddelentekorten tot een tekort aan zorgprofessionals, van gecombineerde leefstijl interventies tot personalised medicines, van patiëntgerichte consulten tot multidisciplinaire overleggen. In reactie op deze veranderende context heeft SIR in 2019 zijn missie en visie opnieuw vastgesteld. Meer dan voorheen komt daar in naar voren dat SIR zich richt *op het welzijn van de patiënt*. SIR geeft hier op diverse manieren invulling aan, met als rode draad het voortdurend verbinden van wetenschap, onderwijs en praktijk. Op basis van de bijgestelde missie en visie heeft SIR dit beleidsplan ontwikkeld. Daarin staan zes strategische doelstellingen centraal waar we de komende jaren mee aan het werk gaan. Ieder jaar zullen we deze doelstellingen verder specificeren in een jaarplan met operationele doelstellingen. Samenwerken en verbinden zijn centrale begrippen, intern én extern: met u. We wisselen daarover dan ook graag met u van gedachten.

2. Missie en Visie

Missie

SIR Institute for Pharmacy Practice and Policy bevordert veilig en effectief geneesmiddel-gebruik gericht op het welzijn van de patiënt door verbinding van de farmaceutische zorgpraktijk, onderzoek, onderwijs en opleiding.

Visie

Bij SIR staan de academische pijlers Ontwikkeling, Onderzoek, en Onderwijs / Opleiding op het gebied van farmaceutische zorg centraal. SIR waarborgt de continuïteit van deze vier pijlers in nauwe samenwerking met de zusterorganisaties, de academische openbare apotheken. In dit 'living lab' wordt kruisbestuiving tussen kennis, onderzoek, onderwijs en praktijk gerealiseerd. Deze kruisbestuiving wordt verder bevorderd door samenwerking met de academische netwerken van apothekers, de universiteiten en andere partijen in de zorg, het onderzoek en welzijn.

Ontwikkeling farmaceutische (patiënten)zorg

SIR ontwikkelt, implementeert en evalueert innovatieve farmaceutische patiëntenzorg. Uitgangspunt hierbij is persoonsgerichte en geïntegreerde zorg. Tevens ontwikkelt SIR in samenwerking met beroepsorganisaties richtlijnen op het gebied van farmaceutische zorg en praktijkvoering.

Farmaceutisch PraktijkOnderzoek

SIR werkt onderzoeksvragen die aansluiten bij de dagelijkse farmaceutische zorgpraktijk uit tot een onderzoeksplan, voert het onderzoek uit en deelt de resultaten nationaal en internationaal, onder andere via (wetenschappelijke) publicaties en congressen.

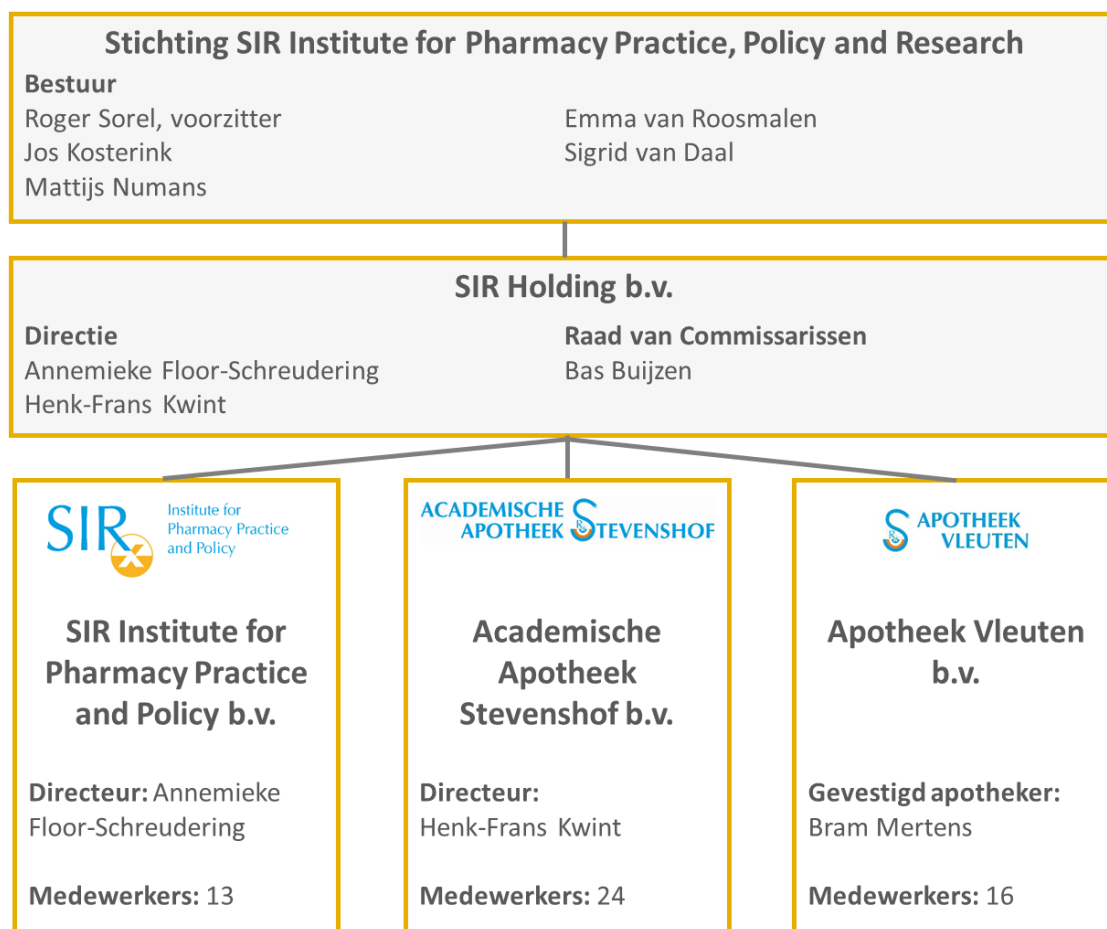
Farmaceutisch Onderwijs en Opleiding

SIR ontwikkelt en organiseert onderwijs voor apothekers (academisch en postacademisch) en apotheekequips, andere eerste- en tweedelijns zorgverleners en diverse stakeholders binnen de farmacieketen. SIR biedt opleidingsmogelijkheden voor stagiaires van de farmaciegerelateerde opleidingen (WO, HBO, MBO).

Als organisatie heeft SIR een open, communicatieve en sociale werksfeer met ruimte voor persoonlijke inbreng. Medewerkers zijn professioneel en voelen zich medeverantwoordelijk voor de resultaten.

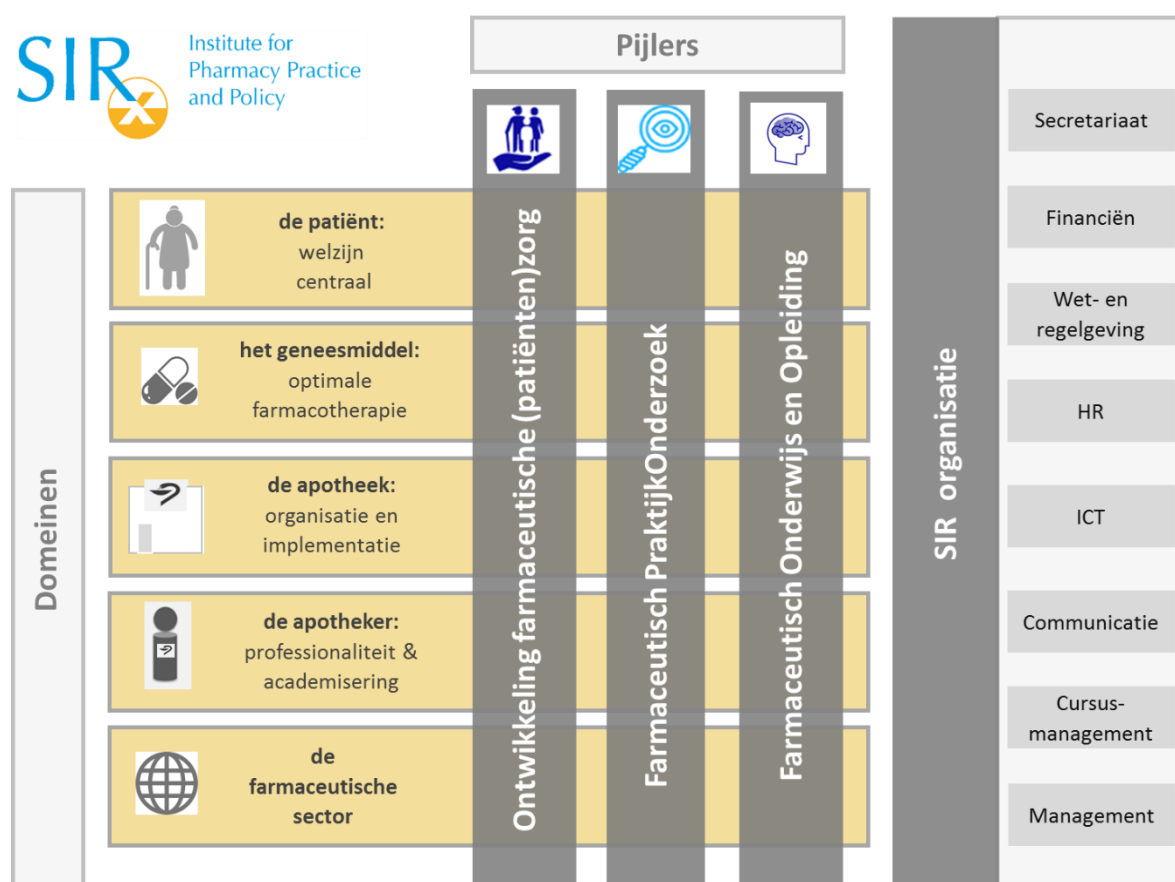
3. Organisatie

SIR Institute for Pharmacy Practice and Policy is een zelfstandige not-for-profit organisatie met ongeveer 15 medewerkers en is gevestigd in Leiden. SIR Institute for Pharmacy Practice and Policy is onderdeel van SIR Holding BV, net als academische apotheek Stevenshof en apotheek Vleuten. Stichting SIR Institute for Pharmacy Practice, Policy and Research is de enige aandeelhouder van SIR Holding BV.

SIR is georganiseerd rondom de pijlers Ontwikkeling, Onderzoek, Onderwijs/Opleiding en de activiteiten beslaan vijf domeinen, met een reikwijdte van de individuele patiënt tot sectorbreed. De vijf domeinen worden geïllustreerd door het overzicht van activiteiten op de volgende pagina. Alle vijf domeinen zijn relevant voor het realiseren van veilige en effectieve farmacotherapie door optimale farmaceutische zorg. Vaak voert SIR rond een bepaald thema diverse activiteiten uit, waardoor het thema meerdere domeinen en meerdere pijlers raakt. Juist door die dwarsverbanden realiseert SIR de verbinding die in zijn werkzaamheden centraal staat.

Ter illustratie van de dwarsverbanden noemen we het thema *deprescribing*. Op het gebied van *deprescribing* werkt SIR bijvoorbeeld mee aan de landelijke richtlijnen. Maar SIR is ook betrokken bij praktijkonderzoek naar deprescribing: zowel onderzoek naar de bevorderende en belemmerende factoren voor implementatie als onderzoek naar interventies op patiëntniveau. En samen met de praktiserende zorgverleners ontwikkelt en geeft SIR onderwijs over deprescribing, waarin zowel farmacotherapie, organisatie als communicatie aan bod komen.

SIR-activiteiten per aandachtsgebied in beeld

Domein	Selectie van activiteiten
De patiënt: welzijn centraal	Farmabuddyzorg: een koppel getrainde apothekers-assistenten als vast aanspreekpunt voor o.a. patiënten in de palliatieve fase (onderwijs & implementatie) Consultvoering: onderwijs en richtlijnontwikkeling om de behoefte van de patiënt centraal te stellen. Onderzoek CombiConsult: een consult met patiënten in een zorgprogramma met een focus op het opstellen van persoonlijke behandeldoelen
Het geneesmiddel: optimale farmacotherapie	Deprescribing: ontwikkeling protocollen bij de landelijke multidisciplinaire richtlijn Polyfarmacie en onderwijs OpFRIS*-cursusdag om kennis over de ontwikkelingen in de farmacotherapie bij diabetes mellitus te verspreiden Medicatiebeoordeling (MBO): (post)academisch onderwijs en onderzoek naar het effect van de MBO Het Juiste Medicijn: een publieksuitgave in samenwerking met de Consumentenbond
De apotheek: organisatie en implementatie	Geïndividualiseerde distributievormen: onderzoek, ontwikkeling richtlijn en cursus om patiënten veilig, efficiënt en volgens de richtlijnen medicatie op rol te verstrekken Nascholing voor apothekers en assistenten ten behoeve van implementatie van Farmabuddyzorg in de apotheek. Onderzoek naar het aantal en type receptwijzigingen dat openbaar apothekers doorvoeren Onderwijs over de implementatie van richtlijnen op het gebied van farmaceutische zorg, bijvoorbeeld diabetes.
De apotheker: professionaliteit en academisering	Ontwikkeling van beleid, onderwijs en toetsing in de vervolgopleiding tot Openbaar Apotheker Academische netwerken voor apothekers opzetten en coördineren in diverse regio's Onderzoek naar professionaliteit en morele dilemma's van openbaar apothekers
De farmaceutische sector	Onderwijs over de geneesmiddelsector (SIR Pharma) Onderwijs over 'European Regulatory Affairs' (ERA-course) Onderzoek naar overgebruik van opioïden inclusief de illegale markt (TAPTOE-consortium) Beheren van International Office van de European Society of Clinical Pharmacy (ESCP)

* Farmaceutische Richtlijnen Implementeren door Samenwerking

4. Omgeving

Het apothekersvak is in beweging: van logistiek naar zorg. Apothekers en apotheekteams krijgen lokaal in toenemende mate een positie en erkenning als zorgverlener – en dat leidt tot behoefte aan onderwijs om deze functie in te vullen. Tegelijkertijd is het maatschappelijke imago van de apotheker nog sterk verbonden met de rol als geneesmiddelverstrekker. Uit de ontwikkeling van het apothekersvak volgt een behoefte aan praktijkonderzoek om zichtbaar te maken wat er gebeurt en om het vak door te blijven ontwikkelen. Dat blijkt ook uit de ambitie van de beroepsgroep om te komen tot academische netwerken van apothekers en de stappen richting academisering bij diverse stakeholders. Tegelijkertijd worden apotheken nog niet gefinancierd op basis van zorg en vragen de logistieke taken veel tijd en aandacht, waardoor de ruimte voor scholing en innovatie beperkt is.

Niet alleen het vak van apotheker verandert, maar ook de zorg als geheel. De vergrijzing zet de capaciteit in de zorg onder druk, waardoor doelmatige zorg op de juiste plek nodig is. Er is steeds meer aandacht voor preventie. De zorg wordt in toenemende mate transmuraal opgezet. Kennis over specialistische zorg geconcentreerd, terwijl de behandeling zo dicht mogelijk bij de patiënt plaatsvindt – in de nulde of eerste lijn. Ook de vorm van zorgverlening verandert: voor gegevensuitwisseling, monitoring en ook consultvoering zal in toenemende mate gewerkt worden met digitale oplossingen.

Dergelijke ontwikkelingen vinden ook plaats op andere terreinen: onderwijs bestaat niet meer alleen uit klassikale werkvormen, maar steeds meer uit blended learning; opleiding op de werkplek neemt een grote plaats in. Schaalvergroting is op allerlei terreinen zichtbaar.

Onderzoeksgelden worden toegekend aan grote consortia. Verder is er sprake van steeds verdere specialisatie: steeds meer taken worden belegd bij professionals met een specifieke expertise. En ook internationale ontwikkelingen zijn van invloed: sinds 2019 is de European Medicines Agency gevestigd in Amsterdam. Daarnaast is de geneesmiddelmarkt een mondiale markt geworden, waarbij in toenemende mate sprake is van monopolieposities en productieproblemen van grondstoffen en geneesmiddelen. Dit leidt in combinatie met de nationale vergoedingssystematiek tot geneesmiddeltekorten in Nederlandse apotheken - met directe gevolgen voor de patiënt.

5. Doelstellingen 2019-2022

I. Thema's

Activiteiten in onderwijs en onderzoek op alle vijf de domeinen (patiënt, geneesmiddel, apotheekorganisatie, apotheker en sector) zijn van belang om de verbinding te blijven maken die SIR beoogt. De focus die SIR legt op onderstaande thema's in de periode 2019-2022 betekent dan ook dat SIR de nieuwe thema's zoveel mogelijk verbindt met de lopende activiteiten.

SIR focust in het domein 'De patiënt' op het thema **consultvoering**. SIR schrijft mee aan de KNMP-richtlijn Consultvoering en wil ook door onderwijs en onderzoek op consultvoering bijdragen aan het centraal stellen van het welzijn van de patiënt.

Binnen het domein 'Het geneesmiddel' continueert SIR rond het thema **deprescribing** de diverse onderzoeken en het schrijven aan richtlijnen en breidt de onderwijsactiviteiten uit.

SIR beoogt een verdere uitrol van **farmabuddyzorg** naar alle patiënten bij wie sprake is van intensieve zorg. Binnen het domein 'De apotheek' is op het thema farmabuddyzorg scholing aan apotheekteams van belang maar ook onderzoek naar de belemmerende en bevorderende factoren voor implementatie van farmabuddyzorg.

In het domein 'De apotheker' staat het thema **zorgprofessional** centraal, waarbij SIR door onderzoek en onderwijs en het oprichten van academische netwerken de verdere verschuiving naar de apotheker als zorgprofessional stimuleert.

SIR wil het thema **ketensamenwerking** binnen het domein 'De farmaceutische sector' krachtig blijven vormgeven door multidisciplinaire en waar mogelijk internationale scholing te ontwikkelen, organiseren en onderzoek op te zetten.

Voor innovatie is een doorlopende oplettendheid nodig om mogelijk nieuwe relevante thema's toe te voegen, ook kleinschalige oriënterende projecten op andere thema's uit te voeren, en de themakeuze periodiek te heroverwegen.

Doelstelling I: SIR is in de farmacie zichtbaar actief op de thema's consultvoering, deprescribing, farmabuddyzorg, zorgprofessional en ketensamenwerking.

II. Academische netwerken

De door SIR geïnitieerde ontwikkeling van academische netwerken van apothekers wordt gesteund door de beroepsgroep. Daarbij is samenwerking met zowel de besturen van de KNMP en WSO, het KNMP bureau als individuele apothekers in het hele land essentieel; SIR neemt hierin waar nodig het voortouw. In de academische netwerken is de samenwerking van alle apothekers (werkzaam in de openbare apotheek, de ziekenhuisapotheek, de poliklinische apotheek, op universiteiten, en andere onderzoeks- en onderwijsinstellingen) van groot belang. De voordelen van deelname aan het netwerk voor (openbare) apothekers moeten daarbij nog actiever in kaart gebracht en uitgedragen worden. SIR verbindt niet alleen binnen

de netwerken, maar ook tussen de netwerken. SIR borgt de aandacht voor ontwikkeling, onderzoek, onderwijs én opleiding in de netwerken.

Doelstelling II: SIR heeft een solide positie binnen alle academische netwerken van apothekers.

III. Ontwikkeling van farmaceutische (patiënten)zorg

SIR ontwikkelt samen met praktiserende zorgverleners nieuwe interventies in de farmaceutische patiëntenzorg – veelal in samenhang met onderzoek of onderwijs. Ook draagt SIR bij aan de ontwikkeling van richtlijnen.

Daartoe is het belangrijk om op de hoogte te zijn en blijven van nieuwe ontwikkelingen in en buiten de farmacie en in binnen- en buitenland, en om tijd te investeren in het ontwikkelen van nieuwe ideeën. In de eerstelijns farmacie vindt een verschuiving van logistiek naar zorg plaats. Deze is noodzakelijk voor de implementatie van farmaceutische patiëntenzorg, maar nog niet alle randvoorwaarden zijn ingevuld. De zorg wordt in toenemende mate transmuraal ingericht, als netwerkzorg rondom de patiënt. Daarbij vindt verschuiving plaats van farmaceutische zorg van de eerste naar tweede lijn en vice versa. Dat betekent ook dat apotheekteams in eerste en tweede lijn behoefte hebben aan ondersteuning bij het inrichten van de transmurale samenwerking, bijvoorbeeld door te werken met zorgpaden en het opzetten van transmurale multidisciplinaire overleggen. Ook intensiever contact met andere eerstelijnszorgverleners, zoals huisartsen en verpleegkundigen van de thuiszorg, is nodig. SIR onderhoudt daarom een multidisciplinair netwerk op diverse niveaus. In het contact met andere zorgverleners en met patiënten zullen de mogelijkheden die ontstaan door de digitalisering van de zorg ingezet moeten worden. Verder zijn nauwe contacten met zorgverzekeraars en zorgmakelaars van belang om bij succesvolle innovaties de stap naar reguliere zorg te kunnen zetten.

Doelstelling III: SIR ondersteunt de implementatie van bestaande interventies in de eerstelijns en transmurale farmaceutische zorg en introduceert nieuwe zorginterventies ter bevordering van het welzijn van de patiënt.

IV. Farmaceutisch praktijkonderzoek

Met de ontwikkeling van de apotheker en het apotheekteam als zorgverlener is er behoefte aan praktijkonderzoek. SIR kan daar een rol in blijven spelen door betrokkenheid bij tal van vernieuwende dossiers, zoals deprescribing, farmabuddyzorg, diabetypering en consultvoering. Ook onderzoek naar een efficiëntere inrichting van het apotheekproces en een nieuwe vergoedingsstructuur maakt hier uitdrukkelijk deel van uit, net als de mogelijkheden van digitalisering in de zorg (zoals telemonitoring). Uitkomsten van onderzoek kunnen gebruikt worden als basis voor vervolgonderzoek en ter implementatie in de praktijk. SIR beoogt divers onderzoek te doen: divers qua samenwerking (multidisciplinair,

academische en andere partijen), divers qua onderzoeksofzet (verkenkend, observationeel, interventie), divers qua omvang (kleine praktijkprojecten tot RCT), en divers qua financieringsbronnen. In de samenwerking met andere partijen onderscheidt SIR zich daarbij met name door kennis van de dagelijkse eerstelijns apotheekpraktijk en expertise op de thema's binnen SIR.

Doelstelling IV: SIR initieert farmaceutisch praktijkonderzoek binnen de onder I. benoemde thema's en participeert in praktijkonderzoek binnen de vijf domeinen waarop SIR actief is.

V. Onderwijs en Opleiding

De medewerkers van SIR hebben een brede expertise. Dat maakt het mogelijk onderwijs over een grote diversiteit aan onderwerpen te verzorgen. Apothekers en apotheekteams hebben behoefte aan scholing om hun rol als zorgverlener in te vullen. SIR geeft hier invulling aan door nieuwe cursussen te blijven ontwikkelen, zowel op onderwerpen voor het verhogen van farmaceutisch handelen (bijvoorbeeld Diabetes, CVRM, medicatiebeoordelingen, klinisch redeneren) als ook op onderwerpen gerelateerd aan andere competenties (bijvoorbeeld consultvoering, moreel beraad). Een multidisciplinaire aanpak is hierbij wenselijk, zowel in de inhoud van het onderwijs, als in de beoogde doelgroep. Naast de ontwikkeling van nieuwe cursussen, continueert SIR ook bestaande cursussen om een bredere doelgroep te bereiken dan alleen de voorloperapotheken. Daarvoor zal meer samenwerking worden gezocht met stakeholders, zoals regionale apothekersverenigingen, formules en ketens. Verdere specialisatie van het apothekersvak leidt mogelijk tot de komst van kaderapothekers in de eerste lijn; SIR speelt een rol in de totstandkoming van het profiel kaderapotheker en draagt waar mogelijk bij aan de ontwikkeling en uitvoering van de opleiding voor diverse typen kaderapothekers. SIR biedt scholing aan die zowel qua vorm als inhoud past bij de behoefte van de doelgroep en houdt rekening met ontwikkelingen die nieuwe mogelijkheden op dit gebied bieden, zoals de verdergaande digitalisering.

Doelstelling V: SIR is structureel en substantieel betrokken bij opleiding en onderwijs voor apothekers (master, specialisatie en postacademisch) en apotheekteams.

VI. Interne organisatie

De kracht van SIR ligt in de verbinding met de praktijk. Daarom is de praktijkervaring van medewerkers essentieel. SIR is een onafhankelijke not-for-profit organisatie die transparantie nastreeft. Weten wat er speelt en een relevant netwerk zijn randvoorwaarden om te kunnen verbinden. Brede en actieve externe communicatie draagt daaraan bij, bijvoorbeeld via publicaties in vakbladen, nieuwsbrief en digitale media. SIR laat de aandacht voor ICT, personeelsmanagement, informatiebeveiliging, planning en interne communicatie meegroeien met ontwikkelingen en de organisatie en wet- en regelgeving

Doelstelling VI: SIR professionaliseert de interne organisatie, zodat deze meegroeit met de activiteiten in de pijlers.